

Катерина МУДРОВСЬКА, юрист Адвокатського об'єднання «Адвокатська фірма «Єфімов та партнери»

ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ РЕЄСТР: ЧИМ ВІН ДОПОМОЖЕ СІЛЬГОСПВИРОБНИКАМ

Поява Державного аграрного реєстру (далі – ДАР) викликала шквал суперечливих думок та емоцій серед аграріїв. Представники старшого покоління вважають, що у започаткуванні ДАР немає потреби та його створено лише з метою ще більшого контролю з боку органів державної влади за діяльністю сільгосптоваровиробників. Інші ж, навпаки, радіють таким змінам і не можуть дочекатися повного його функціонування, оскільки бажають отримати максимум послуг у режимі онлайн, простіше кажучи, не встаючи з дивану. Тож давайте розберемося із функціональністю та необхідністю ДАР.

Що таке ДАР

ДАР – це нова державна автоматизована інформаційна система збирання, обліку, накопичення, оброблення та надання інформації про виробників сільськогосподарської продукції та сільськогосподарську діяльність, яку вони провадять (п. 2.27 ст. 1 Закону від 24.06.04 р. № 1877-IV «Про державну підтримку сільського господарства України», далі – Закон № 1877).

ДАР був створений на виконання Указу Президента від 08.11.19 р. № 837/2019 «Про невідкладні заходи з проведення реформи та зміцнення держави». Основною його метою є спрощення широкому колу сільгоспвиробників доступу до цільових державних та регіональних програм підтримки та інших державних сервісів шляхом використання електронних державних інформаційних систем.

Хто має право на реєстрацію в ДАР

На реєстрацію в ДАР мають право **всі сільгосптоваровиробники** – юридичні особи, незалежно від організаційно-правової форми, фермерські господарства, у тому числі сімейні, фізособи-підприємці, які займаються сільськогосподарською діяльністю на власних чи орендованих потужностях та здійснюють операції з постачання продуктів такої діяльності.

Тобто ДАР є доступним для усіх без винятку виробників сільгосппродукції незалежно від форми господарювання та розмірів прибутків.

Для чого реєструватися в ДАР

Передусім зазначимо, що реєстрація в ДАР є рекомендованою, а не обов'язковою. Адже після реєстрації сільгосптоваровиробники набувають права:

- **на отримання державної підтримки на основі інформації, що міститься в ДАР** (без надання відомостей, що містяться в інших державних реєстрах та кадастрах у паперовій формі). І тут варто зауважити, що, хоча цьогогоріч аграрії можуть отримати держпідтримку за звичайною схемою, шляхом подання пакету документів у паперовому вигляді до відповідного компетентного органу, згодом їй планується надавати виключно тим сільгосптоваровиробникам, які зареєстровані в ДАР (докладніше про держпідтримку аграріїв див. у «БАЛАНС-АГРО», 2021, № 20);
- **безплатне отримання інформації стосовно себе з ДАР** – із держреєстрів та від органів державної влади та місцевого самоврядування, зокрема, щодо прийнятих стосовно сільгосптоваровиробника рішень про надання останньому держпідтримки, дозволів тощо;
- **використання інформації, що міститься в ДАР;**
- **подання заявок на отримання держпідтримки**, а також документів дозвільного характеру за допомогою програмних засобів ведення ДАР;
- **управління своїм профілем в особистому електронному кабінеті**, а також надання доступу до інформації, що міститься в останньому, та прав управління своїм профілем третім особам за їхньою згодою (п. 22.4 ст. 2² Закону № 1877).

Як зареєструватися в ДАР

Існує два варіанти реєстрації в ДАР. Розглянемо докладніше кожний із них.

Варіант 1. Самостійно в онлайн-режимі за посиланням: <https://reg.ar.gov.ua/#home>

Така реєстрація можлива через браузер Google Chrome, розміщений на комп'ютері, планшеті, смартфоні сільгосптоваровиробника, та відбувається у два етапи.

Етап 1. Створення облікового запису (особистого кабінету) сільгосптоваровиробника.

Для цього потрібно:

- перейти за посиланням: <https://reg.ar.gov.ua/#home> та обрати кнопку «реєстрація с/г виробника»;
- пройти авторизацію та ідентифікацію за допомогою свого кваліфікованого електронного підпису (далі – КЕП) або шляхом використання BankID;
- увести адресу своєї електронної пошти та отриманий код підтвердження (з електронної пошти та SMS);
- погодитися з умовами конфіденційності та натиснути кнопку «ОК».

У результаті з'явиться вікно з повідомленням про те, що ваш обліковий запис активовано і ви можете користуватися цим записом для подальшої роботи із системою та реєстрації профілю. Тобто після виконання всіх вищезазначених дій буде створено обліковий запис (особистий кабінет) сільгосптоваровиробника, що дасть йому можливість перейти до наступного етапу.

Етап 2. Реєстрація (заповнення інформації) профілю сільгосптоваровиробника.

Після відкриття домашньої сторінки системи треба вибрати «Вхід в кабінет сільгоспвиробника», тоді з'явиться сторінка входу. Для того щоб зайти до системи, слід вибрати центр сертифікації ключів, шлях до носія ключа, ввести пароль до ключа та натиснути кнопку «Вхід». Після цього автоматично почнеться реєстрація профілю сільгоспвиробника, яка складається з 11 кроків.

Крок 1. Визначається процедура реєстрації – з оператором чи без нього. Якщо реєстрація бу-

де відбуватися за допомогою оператора, то аграрій указує свої дані та тисне кнопку. А якщо без оператора, слід натиснути кнопку «Далі».

Крок 2. Система автоматично заповнює поле ЄДРПОУ з даними, зашифрованими в КЕП, та визначає тип особи. Система Реєстру інтегрується із чотирма реєстрами, і після натискання кнопки «Далі» починається вичитування даних за допомогою прогрес-індикатора.

Крок 3. Після закінчення цієї операції система виває крок три, в якому потрібно перевірити коректність інформації та натиснути кнопку «Далі».

Крок 4. Сільгоспвиробник вносить додаткову інформацію про себе: стать, дата реєстрації, основні види сільгоспвиробництва та основні види несільськогосподарської діяльності. Після цього тиснемо кнопку «Далі».

Крок 5. Заповнюється опитувальник «Практики та наміри». Після надання відповідей на запитання можуть з'явитися додаткові поля для заповнення. Після заповнення тиснемо кнопку «Далі».

Крок 6. Заповнюється інформація про сільгоспвиробника: його фактична адреса, інформація для листування.

Крок 7. Відбувається робота із земельними ділянками. Перейшовши на цей крок, сільгосптоваровиробник уже бачить, що ряд ділянок автоматично додано до системи. Ці дані переносяться із реєстрів. Якщо якась земельна ділянка не була включена до списку, її можна додати вручну. Після перевірки та доповнення даних натискаємо кнопку «Далі».

Крок 8. Користувач може зберегти відскановані документи в систему, наприклад, паспорт чи договір оренди. Деякі документи додаються до системи автоматично. Додавання документів у папку не є обов'язковим. Після цього тиснемо кнопку «Далі».

Крок 9. Уносяться дані про площі та культури посівів. Зауважимо, що цей крок не є обов'язковим для заповнення, тому його можна пропустити, обравши кнопку «Далі».

Крок 10. Система відображає тварин, які є у сільгоспвиробника. Цю інформацію потрібно перевірити та, якщо вона актуальна, натиснути кнопку «Далі», якщо ні, то у верхньому полі вікна натиснути кнопку «Ні», а вже потім кнопку «Далі».

Крок 11. Відображається загальна інформація, яка була введена на попередніх кроках. Користувач повинен погодитись із достовірністю введених даних. Якщо вся інформація відповідає дійсності, сільгосптоваровиробник підтверджує реєстрацію, натиснувши кнопку «Зареєструватися». Через деякий час з'явиться повідомлення про реєстрацію, яке буде надіслано також на вказану електронну пошту.

До відома! На сайті ДАР розміщено покрокову інструкцію з реєстрації сільгосптоваровиробника, яка доступна у відео (<https://www.ar.gov.ua/using>) та може стати в пригоді аграрію.

Варіант 2. Шляхом звернення до оператора-консультанта ДАР у вашому ОТГ (через ЦНАП)

Із переліком ОТГ і контактними даними операторів-консультантів ДАР можна ознайомитися за посиланнями:

- https://www.ar.gov.ua/public_information/6;
- https://www.ar.gov.ua/public_information/14.

Які відомості про сільгосптоваровиробників автоматично вносяться в ДАР

На сьогодні ДАР взаємодіє з такими відкритими реєстрами:

- Державний земельний кадастр (далі – ДЗК);
- Державний реєстр речових прав на нерухоме майно (далі – Реєстр прав);
- Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР);
- Єдиний державний реєстр тварин.

Зверніть увагу: абсолютно вся інформація про сільгосптоваровиробника інтегрується із цими реєстрами та автоматично розміщується в його профілі, створеному в ДАР.

Деякі відомості про виробників сільгосппродукції вносяться (завантажуються) до ДАР автоматично, а саме (п. 13 Порядку ведення та адмі-

ністрування Державного аграрного реєстру, затвердженого постановою КМУ від 02.06.21 р. № 553):

- про види діяльності виробника сільгосппродукції, дату та номер запису в ЄДР, місцезнаходження юрособи, кінцевого бенефіціарного власника юрособи та інші відомості, що містяться в ЄДР, – у порядку електронної інформаційної взаємодії ДАР з ЄДР;
- земельні ділянки виробника сільгосппродукції (кадастровий номер, площа, цільове призначення, речове право на земельну ділянку, дата виникнення та строк дії цього права, наявність обтяжень такого права та інша інформація, що міститься в державних базах даних, Реєстрі прав та ДЗК) – у порядку електронної інформаційної взаємодії відповідних державних баз даних, ДАР із Реєстром прав та ДЗК;
- тварин виробника сільгосппродукції (тип, ідентифікаційний номер, кількість, дата народження, стан здоров'я тварини та епізоотичний стан господарства, в якому утримується тварина, дані про ветеринарно-санітарний стан господарства, дата забою, місцезнаходження та інша інформація, що міститься в Єдиному державному реєстрі тварин) – у порядку електронної інформаційної взаємодії ДАР з Єдиним державним реєстром тварин;
- аграрні розписки (вид сільгосппродукції, яку боржник зобов'язаний поставити відповідно до товарної аграрної розписки, її кількість та якість; формула розрахунку грошового зобов'язання боржника, кількості та родових ознак сільгосппродукції, що є невіддільною частиною такої формули відповідно до фінансової аграрної розписки; строк; предмет застави та інша інформація, що міститься у Реєстрі аграрних розписок), які видані виробником сільгосппродукції або іншою особою, якщо забезпеченням виконання відповідної аграрної розписки є майбутній урожай, який вирощується на земельній ділянці, що належить виробнику сільгосппродукції на праві власності або іншому речовому праві, – у порядку електронної інформаційної взаємодії ДАР із Реєстром аграрних розписок;
- пов'язаних із виробником сільгосппродукції осіб, які протягом бюджетного року є отримувачами державної підтримки, – у порядку електронної інформаційної взаємодії ДАР із ДПС;

- реєстраційний номер оператора ринку харчових продуктів – у порядку електронної інформаційної взаємодії ДАР із реєстрами потужностей операторів ринку, на які видано експлуатаційні дозволи;
- реєстраційні номери потужностей – у порядку електронної інформаційної взаємодії ДАР із Державним реєстром потужностей із виробництва та обігу кормів;
- фінансову звітність та суму заборгованості перед держбюджетом – у порядку електронної інформаційної взаємодії ДАР із ДПС.

Уся інша додаткова інформація вноситься сільгосптоваровиробником самостійно і може бути самостійно доповнена та/або відкоригована учасником ДАР у будь-який час.

Які функції доступні сільгосптоваровиробникам в ДАР

Наразі зареєстровані користувачі мають змогу:

- здійснювати моніторинг речових прав на земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні, а також перевіряти наявність у реєстрах відомостей про зареєстрованих тварин у режимі онлайн;
- перевіряти дані про зареєстровані права оренди земельних ділянок;
- подавати онлайн-заявку на виправлення помилок у ДЗК.

Усі інші функціональні можливості Реєстру, зокрема подання онлайн-заявок на отримання державної підтримки та дозвільних документів, зараз недоступні.

У чому переваги реєстрації в ДАР

Найбільшою та найочевиднішою перевагою реєстрації в ДАР є **можливість уникнути бюрократичної тяганини** в разі подання заявок на отримання держпідтримки та інших дозвільних документів, адже останні можна буде подати онлайн, і для цього не треба збирати та подавати пакети документів – варто лише заповнити

заявку, а вся необхідна інформація підтягнеться з вашого профілю та держреєстрів.

ДАР – це **можливість** для аграрія стежити за інформацією про себе в режимі реального часу та, за необхідності, **подавати заявки на виправлення помилок у держреєстрах**. Зокрема, наступним позитивним та вже доступним функціоналом ДАР є можливість подання онлайн-заявок на виправлення технічних помилок у ДЗК.

Також у власному кабінеті ДАР **можна швидко дізнатися про несанкціоновані дії третіх осіб** щодо ваших прав: унесення недостовірних відомостей у Реєстр прав (досить поширена форма рейдерства), що дає змогу оперативно відреагувати на такі дії та захистити свою власність та речові права.

У недалекому майбутньому планується поступово **розширювати функціонал ДАР**. Так, сільгоспвиробники через систему ДАР зможуть отримати будь-які дозвільні документи, необхідні їм для провадження діяльності, за сформованою онлайн-заявкою.

Окрім того, передбачається, що за дозволом сільгосптоваровиробника ДАР використовуватиметься комерційними банками для перевірки усіх достовірних даних про нього, що містяться в ДАР, із метою спрощеного доступу до банківського кредитування та програми кредитних гарантій. Тобто інформація із ДАР буде офіційним джерелом даних для банків, тому для отримання кредиту сільгосптоваровиробнику не доведеться подавати додаткові документи для підтвердження достовірності інформації про себе.

І хоча наразі більшість із запланованих функціональних можливостей ДАР поки що не доступні та існують лише в процесі розроблення та/або тестування, однак, як тільки він запрацює на всю потужність, усі сільгосптоваровиробники оцінять його переваги. Адже користування сервісами ДАР у режимі онлайн неабияк зекономить час та зусилля сільгосптоваровиробників та допоможе швидко та ефективно отримати державну підтримку, дозвільні документи, кредити та ін.